

## **ЗАТВЕРДЖЕНО**

Протокол засідання Вченої ради  
комунального вищого навчального  
закладу «Хортицька національна  
навчально-реабілітаційна академія»  
Запорізької обласної ради

27 вересня 2016 р. № 1

Введено в дію 29 вересня 2016 р.

Наказ ректора Хортицької національної академії

29 вересня 2016 р. № 134

### **ПОЛОЖЕННЯ про критерії оцінювання знань студентів комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради**

Положення «Про про критерії оцінювання знань студентів комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради» (далі – Положення) є складовою частиною комплексу положень з організації навчального процесу вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (далі – Академія), призначене для декана, завідувача кафедри, працівників деканатів, науково-педагогічних працівників кафедр та інших підрозділів Академії.

Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», інших чинних нормативно-правових актів України, Статуту Академії, «Положення про організацію навчального процесу у комунальному вищому навчальному закладі «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради» з метою організації якісного оцінювання здобувачів вищої освіти Академії, з удосконалення системи контролю якості знань студентів та її адаптації до загальноєвропейських вимог.

#### **1. Загальні положення**

1.1. Ключовою вимогою Закону України «Про вищу освіту» є індивідуалізація та диференціація навчання, зміна методик навчання, використання активних методів та сучасних інформаційних технологій у навчально-виховному процесі, посилення ролі самостійної роботи студентів, запровадження компетентнісного підходу до результатів навчання. Зменшення частки аудиторних занять, збільшення складової плідної

самостійної роботи студента вимагає введення більш диференційованої комплексної системи оцінки знань.

1.2. До системи загальної діагностики знань як важлива її складова входить поточна оцінка знань, що вимагає від студентів систематичної навчальної роботи впродовж семестру. Самостійна робота студента контролюється викладачами, і результати її оцінюються.

1.3. Положення розкриває основні принципи формулювання результатів поточного і підсумкового оцінювання знань студентів усіх форм навчання, а також методику переведення показників академічної успішності студентів Академії в шкалу ЄКТС. Запровадження компетенційного підходу до результатів навчання спрямовано на ефективну реалізацію таких завдань:

- підвищення мотивації студентів до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування того, що, як очікується, повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання;

- систематизацію знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року;

- недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться на контроль, та програмою дисципліни;

- забезпечення відкритості контролю через ознайомлення студентів на початку вивчення дисципліни з її навчальною програмою, метою та запланованими результатами навчання, формами контрольних заходів і критеріями оцінювання знань;

- подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань;

- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів шляхом їх розмежування за змістом і у часі;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, набуття студентами загальних та фахових компетентностей, підвищення ефективності освітньої діяльності викладацького складу.

## **2. Основні терміни та відповідні визначення**

*Атестація* – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

*Вища освіта* – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі у відповідній галузі знань за певною спеціальністю (кваліфікацією) на відповідному рівні вищої освіти, що за складністю є вищим, ніж рівень повної загальної середньої освіти. Вища освіта надається на 5–8-му освітніх рівнях за Міжнародною стандартною

класифікацією освіти та відповідає 5–8-му кваліфікаційним рівням Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя, 1-4-му кваліфікаційним рівням Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, 5–9-му кваліфікаційним рівням Національної рамки кваліфікацій.

*Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)* – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

*Галузь знань* – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

*Залікова одиниця* (заліковий кредит) (*credit*) – завершена задокументована частина (навчальної дисципліни, практики, курсового проектування, тощо) навчання студента, що підлягає обов'язковому оцінюванню та зарахуванню.

*Здатність* – властивість здобувача здійснювати, виконувати, робити що-небудь, поводити себе певним чином; у тому числі психічний та фізичний стан здобувача, в якому він спроможний виконувати певний вид продуктивної діяльності.

*Здібність* – природній нахил до чого-небудь, талант; у тому числі особливості здобувача, що є суб'єктивними умовами успішного здійснення певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною орієнтованістю особи, з її нахилом до певного виду діяльності.

*Зміст освіти* – обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, у вигляді компетенцій, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технології, культури та мистецтва.

*Зміст навчання* – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації. Зміст навчання поділяється на:

*нормативну частину* змісту навчання – обов'язковий для засвоєння зміст навчання, сформований відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики як змістові модулі із зазначенням їх обсягу й рівня засвоєння, а також форм державної атестації;

*вибіркову (варіативну) частину* змісту навчання – рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістові модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціалізації спеціальності, з урахуванням досягнень наукових шкіл і вищих навчальних закладів.

*Змістовий модуль* – система навчальних елементів, що поєднані за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

*Знання* – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

*Знання фундаментальні* – знання щодо соціальних і професійних норм діяльності особи, основа її освіти та професійної підготовки. Фундаментальні знання формують здатність особи опановувати нові знання, орієнтуватися у проблемах, що виникають, виконувати задачі діяльності, що прогноуються.

*Індивідуалізація навчання* – організація процесу навчання, яка передбачає його модифікацію відповідно до потреб того, хто навчається.

*Інновації* – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

*Інноваційна діяльність* – діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

*Кваліфікація (qualification)* – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа (компетентний орган) встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами .

*Освітня кваліфікація* – кваліфікація, що присуджується вищими навчальними закладами на основі стандартів вищої освіти.

*Кваліфікація професійна* – кваліфікація, які присуджується на основі професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами.

*Кваліфікаційна робота* - це навчально-наукова робота, яка може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного, тощо.

*Кваліфікаційний рівень* – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня .

*Компетентність* – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

*Інтегральна компетентність* – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

*Загальні компетентності* – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

*Спеціальні (фахові, предметні) компетентності* – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

*Компетентнісний підхід* – науковий підхід до організації навчального процесу, який передбачає його спрямованість на формування і розвиток загальних (базових) і предметних компетентностей особистості.

*Компетенція* – предметна область, у якій індивід добре обізнаний і в якій він проявляє готовність до виконання діяльності. Компетенція включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної області, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід’ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті).

*Комунікація* – взаємозв’язок суб’єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

*Контроль якості вищої освіти* – система заходів, які здійснює третя сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника вищого навчального закладу, та їх порівняння з установленими вимогами й визначення відповідності кінцевим цілям вищої освіти.

*Креативність* – творча, новаторська діяльність.

*Кредит* Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 академічних годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

*Навичка* – уміння, що внаслідок численних повторень стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

*Національна рамка кваліфікацій* – цілісний міжнародно зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах компетентностей, через який всі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб. В Україні Національна рамка кваліфікацій затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1241. Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудова відносин, навчальними закладами, роботодавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

*Нормативний термін навчання* – термін навчання за денною (очною) формою, необхідний для засвоєння особою нормативної та вибіркової частин змісту навчання і встановлений стандартом вищої освіти.

*Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма* – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

*Показник якості вищої освіти* – кількісна характеристика якості особистості випускника вищого навчального закладу, що розглядається стосовно певних умов його навчання та сфери майбутньої соціальної діяльності.

*Результати навчання* – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

*Рівень якості вищої освіти* – відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних екзаменів випускників вищого навчального закладу, із критеріально-орієнтованим еталоном, що репрезентується стандартом вищої освіти.

*Спеціалізація* – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої.

*Спеціальність* – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

*Уміння* - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

*Цикл підготовки* – сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), що поєднані за ознаками приналежності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

*Якість вищої освіти* - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

*Якість освітньої діяльності* - рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

*Якість особистості випускника* вищого навчального закладу – цілісна сукупність характеристик особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей особи, яка закінчує вищий навчальний заклад і проявляється у вигляді рівня сформованості системи компетенцій.

### **3. Рівні вищої освіти з підготовки фахівців у Академії**

3.1. В Академії здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами відповідно до ліцензованих спеціальностей на таких рівнях вищої освіти:

- освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень.

3.2. Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста відповідає *п'ятому* кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

3.3. *Перший* (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає *шостому* кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю. На першому рівні вищої освіти здобувається та присуджується вищим навчальним закладом освітній ступінь бакалавр (240 кредитів ЄКТС).

3.4. *Другий* (магістерський) рівень вищої освіти відповідає *сьомому* кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій (Додаток 2) і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. На другому рівні вищої освіти здобувається та присуджується вищим навчальним закладом освітній ступінь магістра (обсяг освітньо-професійної програми 120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС). Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

### **4. Види контролю та критерії оцінювання знань**

4.1. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в Академії досягається системними підходами до оцінювання чітко вимірюваних результатів навчання, комплексністю застосування різних видів контролю та формуванням очікуваних компетентностей.

4.2. Згідно з діючою в Академії системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, результати складання екзаменів, диференційованих

заліків, захистів курсових проектів (робіт) та практик оцінюються за національною (чотирибальною), уніфікованою рейтинговою (семибальною) шкалою («відмінно» (A), «добре» (B,C), «задовільно» (D, E), «незадовільно» (FX, F) і 100-бальною системою, а недиференційованих заліків – за двобальною («зараховано», «не зараховано»), семибальною шкалою («зараховано» (A, B, C, D, E), «не зараховано» (FX, F) і 100-бальною системою.

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до залікових та екзаменаційних відомостей, залікової книжки (позитивні результати) та навчальної картки студента.

В екзаменаційній відомості в національній та європейській системах оцінювання знань при переведенні оцінки в систему ЄКТС викладач керується співвідношеннями, поданими нижче у таблиці «Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС» (Додаток 1).

У навчальному процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

4.1. *Вхідний контроль* проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

4.2. *Поточний контроль* проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу), яка поступово формується цілою низкою навчальних дисциплін, для набуття відповідних компетентностей даної освітньої програми.

Поточний контроль здійснюється у формах опитувань та/або перевірки результатів виконання здобувачами вищої освіти окремих видів індивідуальних завдань, захистів лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, виконання тестів, експрес-контролю, комп'ютерного тестування, звітів про практику тощо. Перелік компетентностей, які формуються в результаті вивчення даної дисципліни, форми проведення поточного контролю, максимальна кількість балів та їх розподіл, яку може одержати студент, визначаються викладачем та наводяться у робочій програмі з даної дисципліни. Особливим видом поточного контролю є колоквіум.

Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. Найбільш



об'єктивно та системно облік поточної успішності забезпечується при використанні рейтингової системи оцінки.

4.3. *Рубіжний контроль* (тематичний, модульний або календарний) – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини (теми, змістового модуля тощо) навчальної програми дисципліни. Цей контроль може проводитись у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового або розрахунково-графічного завдання, курсового проекту (роботи) та ін. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою в робочій програмі дисципліни.

4.4. *Відстрочений контроль*, або контроль збереження знань, проводиться через деякий час після вивчення дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково, як правило, в інтересах зовнішнього контролю якості навчання чи внутрішнього з метою вивчення стійкості засвоєних знань студентами. Щорічний ректорський контроль є відстроченим.

4.5. *Підсумковий контроль* проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені (освітньо-кваліфікаційному рівні) або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою, національною та шкалою ЄКТС (Таблиця 4.5.1).

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

4.5.1. *Семестровий контроль* з певної дисципліни проводиться у формах семестрового екзамену або заліку (диференційованого заліку) з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Студент допускається до складання екзамену або заліку з дисципліни, якщо з цієї дисципліни ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою, а його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 50 балів.

*Семестровий екзамен* – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід і є обов'язковим для всіх студентів. Результат екзамену оцінюється у балах (максимальна кількість – 30 балів), що проставляються у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». У цьому випадку на поточний та рубіжний контроль виділяють 70 балів.

*Семестровий диференційований залік, недиференційований залік* – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру і не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході. У цьому випадку всі 100 балів виділяються на поточний та рубіжний контроль.

Таблиця 4.5.1

Відповідність національної шкали оцінювання академічної успішності  
шкалі ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		Визначення
		Іспит, диференційован ий залік	Залік	
A	90-100	відмінно		<i>відмінно</i> – повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях
B	82-89	добре		<i>дуже добре</i> – недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та рубіжного поточного контролю в цілому
C	75-81			Зараховано
D	64-74	задовільно		<i>задовільно</i> – засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми та рубіжного контролю не виконав
E	60-63			<i>достатньо</i> – засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та рубіжного контролю в цілому
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання		Не зараховано  <i>незадовільно</i> – не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.

F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	<i>незадовільно</i> – не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю
---	------	----------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Якщо студент не отримав залік за поточними результатами, залік виставляється за результатами виконання ним залікової контрольної роботи або підсумкової співбесіди (максимальна кількість балів за яку становить 30 балів).

З навчальної дисципліни у семестрі планується лише одна з форм семестрового контролю знань.

#### 4.5.2. Атестація здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти за даною освітньою програмою.

Порядок атестації регламентується положенням «Про атестацію здобувачів вищої освіти у комунальному вищому навчальному закладі «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради».

Аналіз і затвердження переліку основних загальних компетентностей, які характеризують універсальні навички та вміння, здатності, проводить методична комісія відповідної спеціальності. Перелік специфічних фахових компетентностей у межах спеціальності/спеціалізації може бути доповнений випусковою кафедрою шляхом затвердження варіативної складової стандарту освіти за спеціальністю.

Атестація проводиться у формі захисту дипломного проекту/роботи, магістерської роботи або екзаменів згідно з вимогами відповідного стандарту освіти. Вимоги до змісту дипломних проектів (робіт), магістерських робіт, програму та екзаменаційні білети з екзаменів розробляє випускова кафедра.

Об'єктами оцінювання кваліфікаційної роботи є:

1. Якість змісту кваліфікаційної роботи:
  - теоретична частина;
  - графічна частина;
2. Якість захисту кваліфікаційної роботи:
  - підготовлена доповідь;
  - відповіді на запитання.

Якість виконаної кваліфікаційної роботи оцінюється за низкою показників:

- відповідність кваліфікаційної роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання;
- ступінь самостійності розв'язання поставленої задачі, проектного рішення;
- актуальність, новизна обраної теми, спосіб вирішення задач та практична цінність отриманих результатів;

- обґрунтування основних рішень, відповідність прийнятих рішень сучасному рівню науки і техніки;
- досконалість прийнятих проектних рішень;
- дотримання вимог державних норм;
- якість і глибина наукового, теоретичного, та практичного аналізу проблеми;
- відповідність отриманих результатів сучасній практиці;
- використання сучасних комп'ютерних програм;
- уміння працювати з нормативними та довідковими документами, наявність посилань на використані джерела;
- оформлення згідно з вимогами документації, ДСТУ.

Якість захисту кваліфікаційної роботи оцінюється за критеріями :

- змістовність доповіді студента про зміст та основні результати роботи;
- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу;
- обґрунтованість, якість висновків та рекомендацій щодо практичного використання роботи;
- використання фахової, галузевої, наукової термінології;
- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи.

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань студентів за білетами (контрольними завданнями), складеними у повній відповідності до програми атестації.

Студенту, який успішно склав атестацію, захистив випускну роботу, рішенням комісії присвоюється освітній рівень, відповідна кваліфікація і видається державний документ про освіту.

## **5. Критерії оцінювання курсового проекту/роботи**

*Курсовий проект (КП)* з навчальної дисципліни – це творче індивідуальне завдання, кінцевим результатом виконання якого є розробка проекту. Курсовий проект містить пояснювальну записку та матеріали, які визначаються завданням на курсове проектування. Курсовий проект виконується студентом самостійно під керівництвом викладача протягом визначеного терміну згідно з завданням на основі знань та умінь, набутих з даної та суміжних дисциплін, а також матеріалів промислових підприємств і науково-дослідних установ, патентів тощо.

*Курсова робота (КР)* з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає розробку сукупності документів (пояснювальної записки, при необхідності – графічного, ілюстративного матеріалу), та є творчим рішенням конкретної задачі щодо об'єктів діяльності фахівця, виконаних студентом самостійно під керівництвом викладача згідно із завданням, на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.

Курсові проекти/роботи сприяють розширенню і поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань.

Виконання курсового проекту/роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни і спрямоване на:

- розвиток навичок самостійної роботи, використання теоретичних і практичних знань;
- самостійної кваліфікованої роботи з нормативними та довідковими документами;
- набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу і систематизації наукових фактів і експериментальних даних.

При цьому важливим є також формування у студента навичок дослідницької роботи, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника.

В результаті позитивного виконання та захисту курсової роботи/проекту, студент послідовно формує такі загальні компетентності:

1. Здатність до аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Здатність планувати та управляти часом.
5. Знання предметної області та розуміння професії.
6. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.
7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
9. Здатність працювати автономно.
10. Визначеність і наполегливість щодо реалізації поставлених завдань і взятих обов'язків.
11. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
12. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
13. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Повний перелік фахових та загальних компетентностей, на набуття яких спрямовано виконання курсової роботи/проекту повинні міститись у методичних рекомендаціях.

Мета, завдання та порядок виконання курсових проектів і робіт, зміст та обсяг їх окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги наводяться у методичних вказівках, які розробляються кафедрами, що ведуть курсове проектування.

За рекомендацією наукових керівників курсові проекти/роботи можуть бути направлені на конкурси студентських наукових робіт.

Виконана курсова робота/проект у встановлений термін здається на кафедру й після реєстрації передається науковому керівнику для перевірки та рецензування. У рецензії на курсову роботу/проект науковий керівник має зазначити позитивні моменти курсової роботи/проекту, оцінити ступінь самостійності розрахунків та висновків, визначити недоліки або дискусійні питання, дати оцінку запропонованих студентом заходів і пропозицій та їх

практичної цінності, а також зробити висновок щодо допуску до захисту (рекомендована чи не рекомендована робота до захисту).

До захисту допускається курсовий проект/робота, який відповідає робочій програмі дисципліни, вимогам методичних вказівок, державним стандартам України.

Вимоги до оформлення курсових робіт/проектів повинні бути представлені в методичних матеріалах для виконання курсових проектів.

Об'єктами оцінювання є дві складові:

1. Якість змісту курсової роботи/проекту:
  - теоретична частина;
  - графічна частина;
2. Якість захисту курсової роботи/проекту:
  - підготовлена доповідь;
  - відповіді на запитання.

Якість виконаної курсової роботи/проекту оцінюється за низкою показників:

- відповідність змісту курсового проекту/роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання;
- ступінь самостійності розв'язання поставленої задачі, проектного рішення;
- обґрунтування основних рішень, відповідність прийнятих рішень виданому завданню на проектування;
- дотримання під час виконання проектування вимог державних норм;
- забезпечення ефективності та раціональності прийнятих рішень;
- відповідність отриманих результатів сучасній практиці;
- використання сучасних комп'ютерних технологій;
- уміння працювати з нормативними та довідковими документами, наявність посилань на використані джерела;
- оформлення пояснювальної записки, матеріалів згідно з вимогами документації, ДСТУ.

Якість захисту курсової роботи/проекту оцінюється критеріями :

- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження;
- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу;
- обґрунтованість та якість висновків та рекомендацій щодо практичного використання результатів роботи;
- використання фахової галузевої, наукової термінології;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання членів комісії за змістом роботи.

Студент, який без поважної причини не захистив курсову роботу/проект у зазначений термін, вважається таким, що має академічну заборгованість.

Підсумки курсового проектування обговорюються на засіданнях кафедр.

Максимальну кількість балів та штрафні бали за допущені помилки, які може одержати студент за курсову роботу /проект, в межах кожного критерія, розподіляють та визначають на кафедрі, що веде курсове проектування. Критерії оцінювання та їх вагомість в балах за курсову роботу /проект повинні відобразитися в методичних вказівках для виконання курсової роботи/проекту.

Захист курсової роботи /проекту може проводитись перед комісією в складі 2-3 викладачів кафедри. Члени комісії задають студенту питання, як правило, за темою курсової роботи/проекту, не виключаючи питань, що відносяться до теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, курсову роботу/проект, робочі записи.

Результати захисту курсової роботи/проекту оцінюються за національною (чотирибальною) шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 100-бальною системою; уніфікованою рейтинговою (семибальною) шкалою («відмінно» (A), «добре» (B, C), «задовільно» (D, E), «незадовільно» (FX, F)).

#### **Оцінка «Відмінно» (A):**

- курсова робота/проект виконана у повній відповідності до вимог завдання, державних норм, методичних вказівок до виконання курсової роботи;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в теоретичній частині та оформлено згідно нормативних вимог;
- студент показав глибокі теоретичні знання з даної дисципліни, оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, обґрунтувати основні рішення;
- продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням;
- використав сучасні комп'ютерні програми;
- виконав роботу грамотно, літературною українською мовою;
- оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- доповідь і захист роботи обґрунтовані, виявлені комплексні знання зі спеціальних дисциплін стосовно теми курсового проекту, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання членів комісії.

#### **Оцінка «Добре» (B):**

- курсова робота/проект виконано у повній відповідності з завданням, вимогами державних норм, робочої програми дисципліни та методичних вказівок до виконання курсової роботи/проекту;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в теоретичній частині та оформлено згідно нормативних вимог;
- студент показав *досить* глибокі теоретичні знання з даної дисципліни, оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, але *вагається* при виборі основних рішень;

- самостійно виконав графічну частину і пояснювальну записку, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням;
- використав сучасні комп'ютерні програми;
- виконав роботу *грамотно*, літературною українською мовою;
- оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті продемонстрував *добрі* знання зі спеціальних дисциплін стосовно теми курсового проекту з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

#### **Оцінка «Добре» (С):**

- курсова робота/проект виконана у повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни та методичних вказівок до виконання курсової роботи/проекту;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, отримані в теоретичній частині.
- студент показав *добрі* теоретичні знання з даної дисципліни, оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, але *вагається* при виборі основних рішень;
- самостійно виконав графічну частину і пояснювальну записку, але *допустив* дві-три незначні помилки в кресленні чи пояснювальній записці:
- продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням, однак відчуває *труднощі* щодо їх обґрунтування;
- використав сучасні комп'ютерні програми;
- виконав роботу *грамотно*, українською мовою;
- оформлено роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті продемонстрував *добрі* знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії з декількома неточностями.

#### **Оцінка «Задовільно» (D):**

- курсова робота/проект виконана з незначними порушеннями вимог завдання, державних норм, методичних вказівок до виконання курсової роботи/проекту;
- у пояснювальній записці виявлені помилки;
- добір інформаційних ресурсів та джерел не завжди актуальний та обґрунтований;
- є певні помилки в узагальненні отриманих результатів, розумінні міждисциплінарних зв'язків та способах прикладного застосування отриманих знань;
- робота подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- студент неякісно підготував та виконав доповідь, невпевнено відповідає на основні питання за змістом проекту.

#### **Оцінка «Задовільно» (E).**

- курсова робота/проект виконана з суттєвими порушеннями вимог завдання, державних норм, методичних вказівок до виконання курсової роботи/проекту;



- в пояснювальній записці та кресленнях виявлені суттєві помилки;
- неправильно прийняті конструкторські рішення;
- робота подана до захисту з порушенням терміну встановленого кафедрою;

- у відповідях на запитання членів комісії допущені грубі помилки;
- не систематизована доповідь захисту в цілому.

**Оцінка «Незадовільно» (FX):**

- невідповідність змісту і креслень затвердженій темі курсової роботи/проекту;

- студент у цілому орієнтується в матеріалі дисципліни.

**Оцінка «Незадовільно» (F).**

- робота не виконана або виконана *не самостійно*, студент не орієнтується в матеріалі дисципліни та курсової роботи/проекту.

Оцінка «Незадовільно FX/F» виставляється тільки у відомість.

При отриманні незадовільної оцінки (FX) студент має можливість, за рішенням кафедри, допрацювати попередню роботу відповідно до визначених зауважень та представити виправлену роботу на повторний захист в термін, визначений деканом.

При отриманні незадовільної оцінки (F) студенту видається нова тема проекту і призначається термін його виконання і захисту.

Після проведення захисту курсової роботи/проекту, члени комісії у присутності студента виносять рішення про оцінку роботи. При розбіжності оцінок висновок завідувача кафедри є вирішальним.

В екзаменаційній відомості та заліковій книжці підсумкова оцінка виставляється в національній та європейській системах оцінювання знань і при переведенні оцінки в систему ЄКТС викладач керується співвідношеннями, поданими у Додатку 1.

Студент, який не з'явився на захист або отримав незадовільну оцінку при захисті курсової роботи/проекту, ліквідує академічну заборгованість у встановленому порядку.

## Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для недиференційованого заліку
90-100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
75-81	<b>C</b>		
64-74	<b>D</b>	задовільно	
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## Матриця відповідності компетентностей певному рівню вищої освіти за Національною рамкою кваліфікацій

Рівень ВО/ ступінь	Кваліфікаційний рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
ОКР молод. спеціаліст	5	<i>Інтегральна компетентність</i> : Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов			
		Знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає використання певних методів та інструментальних засобів	Донесення інформації, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Відповідальність за власну професійну діяльність, здатність до подальшого навчання з вищим рівнем автономності
		Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності			

Перший/ бакалавр	6	<b>Інтегральна компетентність:</b> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
		Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
		Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності		Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності

Другий / магістр	8	<b>Інтегральна компетентність:</b> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
		Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи	Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування
		Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним